

คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข

เรื่อง แนวทางการควบคุมการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓

ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศให้ “การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน” เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น คณะกรรมการสาธารณสุขในคราวการประชุม ครั้งที่ ๕๙-๔/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๓ มีมติให้ออกคำแนะนำเรื่องแนวทางการควบคุมการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านเพื่อเป็นแนวทางแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นต่อไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐(๓) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ คณะกรรมการสาธารณสุขจึงออกคำแนะนำไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในคำแนะนำนี้

“ผู้ประกอบการ” หมายความว่า เจ้าของกิจการหรือผู้ดำเนินการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน ซึ่งมีหน้าที่ต้องขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนประกอบกิจการ

“ผู้ดำเนินการ” หมายความว่า ผู้จัดการหรือผู้ทำหน้าที่ดูแลการประกอบกิจการ และจัดส่งพนักงานไปดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ

“พนักงาน” หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ

“ผู้รับบริการ” หมายความว่า ผู้ว่าจ้างที่รับบริการจากการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

“ผู้สูงอายุ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและเป็นผู้ที่สูญเสียความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวันอันเนื่องมาจากความชราภาพที่ได้รับการดูแลที่บ้าน

ข้อ ๒ คุณสมบัติและหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ควรต้องกำหนดสำหรับผู้ประกอบการ ได้แก่

๒.๑ จ้างหรือจัดให้มีผู้ดำเนินการและพนักงานที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อ ๓.๑.๑ และ ๔.๑.๑

๒.๒ ควบคุมกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๓.๑.๒ และ ๔.๑.๒

๒.๓ จัดให้มีสถานที่อำนวยความสะดวกสำหรับการดำเนินกิจการและการติดต่อของผู้รับบริการ

๒.๔ การจ้างงานต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

๒.๕ จัดให้มีระบบการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติและการปฏิบัติงานของผู้ดำเนินการและพนักงาน

๒.๖ จัดให้มีระบบส่งต่อและวิธีการให้คำปรึกษาแนะนำในกรณีฉุกเฉินแก่ผู้ดำเนินการหรือพนักงานได้ตลอดระยะเวลาที่ให้บริการ

๒.๗ ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติ ...

๒.๗ ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี และไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อผู้สูงอายุหรือละเมิดสิทธิผู้สูงอายุ และไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

๒.๘ มีใบรับรองแพทย์ระบุว่าไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด

ข้อ ๓ คุณสมบัติและหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ควรต้องกำหนดสำหรับผู้ดำเนินการดูแลผู้สูงอายุ

๓.๑ ด้านคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การปฏิบัติสำหรับผู้ดำเนินการ

๓.๑.๑ ด้านคุณสมบัติ

๓.๑.๑.๑ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์

๓.๑.๑.๒ มีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ ดังนี้

(ก) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านการแพทย์ หรือ การพยาบาล หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ หรือประกาศนียบัตรการพยาบาล หรือ

(ข) มีประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุไม่น้อยกว่า ๓ ปี โดยมี หนังสือรับรองจากบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรผู้ช่วย พยาบาลที่ได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาล หรือ

(ค) มีประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุไม่น้อยกว่า ๓ ปี โดยมี หนังสือรับรองจากบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ อย่างน้อย ๔๒๐ ชั่วโมงที่จัดโดยกรมอนามัยหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือโรงเรียนเอกชนที่ได้รับ อนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ในเอกสารแนบท้ายคำแนะนำนี้

๓.๑.๑.๓ ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่อง ในศีลธรรมอันดี และไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อผู้สูงอายุหรือผู้ป่วย

๓.๑.๑.๔ มีใบรับรองแพทย์ระบุว่า มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็น ผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ และไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด

๓.๑.๒ ด้านการปฏิบัติ

๓.๑.๒.๑ ประเมินความต้องการดูแลของผู้สูงอายุรวมทั้งปฐมนิเทศ และจัดส่งพนักงานที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๔ ไปดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

๓.๑.๒.๒ จัดทำรายงานการดำเนินกิจการไว้ที่สถานประกอบกิจการ ให้สามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

๓.๑.๒.๓ จัดให้พนักงานได้รับการอบรมฟื้นฟูด้านการดูแลผู้สูงอายุ ที่บ้านระหว่างปฏิบัติงานอย่างน้อยทุก ๒ ปี อาจเป็นรูปแบบการประชุมวิชาการอย่างน้อย ๑ วัน หรือศึกษาดูงานการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

๓.๑.๒.๔ ควบคุมกำกับ รวมทั้งจัดให้มีระบบติดตามตรวจสอบ การปฏิบัติงานของพนักงานอย่างน้อยทุก ๓ เดือน

๓.๑.๒.๕ จัดทำทะเบียน ...

๓.๑.๒.๕ จัดทำทะเบียนรับ-ส่งพนักงานไปดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน และทะเบียนรายละเอียดของผู้ดำเนินการและพนักงาน เช่น รายชื่อ ประวัติ การฝึกอบรม ประวัติการทำงาน เป็นต้น

๓.๑.๒.๖ จัดทำสัญญาการจ้างระหว่างผู้ประกอบการ และผู้รับบริการโดยมีข้อความถูกต้องตรงกัน

๓.๑.๒.๗ กรณีพนักงานหยุดปฏิบัติงานหรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ให้ผู้ดำเนินการจัดหาพนักงานทำหน้าที่แทน เพื่อให้การดูแลผู้สูงอายุเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๓.๑.๒.๘ จัดระบบการส่งต่อผู้สูงอายุกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน หรือการเจ็บป่วย หรือบาดเจ็บเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ให้ติดต่อขอคำปรึกษาตามระบบหรือวิธีการตามที่ระบุไว้ในข้อ ๒.๖

๓.๑.๒.๙ ในกรณีที่ผู้ประกอบการเป็นผู้ดำเนินการเอง ต้องมีคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การปฏิบัติตามข้อ ๓.๑ ทุกประการ

ข้อ ๔ คุณสมบัติและหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ควรต้องกำหนดสำหรับพนักงานดูแลผู้สูงอายุ

๔.๑ ด้านคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การปฏิบัติ

๔.๑.๑ ด้านคุณสมบัติ

๔.๑.๑.๑ มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์

๔.๑.๑.๒ จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า

๔.๑.๑.๓ มีความรู้และประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุ ดังนี้

(ก) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านการพยาบาล หรือ การพยาบาลและการผดุงครรภ์ หรือประกาศนียบัตรการพยาบาล หรือ

(ข) มีวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตร ผู้ช่วยพยาบาล ตามหลักสูตรที่สภาการพยาบาลรับรอง หรือ

(ค) ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุอย่างน้อย ๔๒๐ ชั่วโมง ที่จัดโดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือโรงเรียนเอกชน ที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ในเอกสารแนบท้ายค่านำนี้ หรือ

(ง) ผู้มีประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุไม่น้อยกว่า ๑ ปี โดยมีหนังสือรับรองจากโรงเรียน สถาบันหรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง และผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุไม่น้อยกว่า ๗๐ ชั่วโมงที่จัดโดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือโรงเรียนเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ในเอกสารแนบท้ายค่านำนี้ภายใน ๓ ปี นับแต่วันที่ข้อกำหนดของท้องถิ่นมีผลบังคับใช้

๔.๑.๑.๔ เข้ารับการอบรมฟื้นฟูด้านการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านระหว่างปฏิบัติงานอย่างน้อยทุก ๒ ปี ตามที่ผู้ดำเนินการจัดให้

๔.๑.๑.๕ ไม่เป็นผู้มีความประพฤติ ...

๔.๑.๑.๕ ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่อง
ในศีลธรรมอันดี และไม่มีประวัติการกระทำผิดต่อผู้สูงอายุหรือละเมิดสิทธิผู้สูงอายุ

๔.๑.๑.๖ มีใบรับรองแพทย์ระบุว่ามีความแข็งแรงไม่เป็นผู้อ่อนแอหรือ
หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบและไม่เป็นผู้ติดสารเสพติด โดยมีผลการตรวจสุขภาพปีละ ๑ ครั้ง

๔.๑.๑.๗ ผ่านการประเมินด้านสุขภาพจิตโดยจิตแพทย์
หรือนักจิตวิทยาคลินิก หรือพยาบาลจิตเวช หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ผ่านการอบรมสาขาสุขภาพจิต
และจิตเวช

๔.๑.๑.๘ มีวุฒิภาวะและบุคลิกลักษณะเหมาะสม ทั้งด้านจิตใจ
อารมณ์ สังคม มีความขยันอดทนและมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติต่อผู้สูงอายุด้วยความอ่อนโยน มีเมตตา
ซึ่งจะเอื้ออำนวยต่อการทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม

๔.๑.๑.๙ กรณีเกิดการเจ็บป่วยระหว่างปฏิบัติงานด้วยโรคติดต่อ
ซึ่งอาจแพร่กระจายไปสู่ผู้สูงอายุได้ จะต้องหยุดปฏิบัติงานและพักรักษาให้หายเป็นปกติก่อนกลับมา
ปฏิบัติงาน

๔.๑.๒ ด้านการปฏิบัติ

๔.๑.๒.๑ ดูแลผู้สูงอายุตามกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ
เช่น การรับประทานอาหาร การนอนหลับพักผ่อน การเคลื่อนย้าย การขับถ่าย ให้ถูกสุขลักษณะ
ปลอดภัยเหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ

๔.๑.๒.๒ สังเกตพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของผู้สูงอายุ
รวมทั้งเรื่องสุขภาพของผู้สูงอายุ และต้องรายงานให้ญาติของผู้สูงอายุทราบทุกวัน

๔.๑.๒.๓ ส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุทุกด้าน ตลอดจนดูแล
สภาพแวดล้อมให้ปลอดภัยถูกสุขลักษณะเอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ

๔.๑.๒.๔ เขียนรายงานการปฏิบัติงานเสนอต่อผู้ดำเนินการทุกเดือน

๔.๑.๒.๕ กรณีที่มีการประกอบอาหารให้ผู้สูงอายุ ต้องดำเนินการ
เตรียม ปรุง ประกอบอาหาร พร้อมทั้งดูแลเครื่องมือเครื่องใช้ในการปรุง ประกอบอาหารให้สะอาด
และถูกสุขลักษณะในทุกขั้นตอนและล้างมือให้สะอาดอยู่เสมอ

๔.๑.๒.๖ จัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ที่เกิดจากการดูแลผู้สูงอายุ
อย่างถูกต้อง โดยทิ้งลงในภาชนะรองรับที่ถูกหลักสุขาภิบาล และระวังป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อน
กับอาหารและเกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรค หรือก่อให้เกิดเหตุรำคาญต่อบ้านเรือนใกล้เคียง

๔.๑.๒.๗ ส่งต่อผู้สูงอายุกรณีพบว่ามีความเจ็บป่วย หรือการเจ็บป่วย
หรือบาดเจ็บเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ตามระบบการส่งต่อและวิธีการตามที่ระบุไว้ในข้อ ๒.๖

ข้อ ๕ ในกรณีที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้ออกข้อกำหนดของท้องถิ่นว่าด้วยการควบคุมการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านแล้ว ให้ประชาสัมพันธ์และชี้แจงข้อกำหนดของท้องถิ่นดังกล่าวให้ผู้ประกอบกิจการและประชาชนทราบโดยทั่วกันเพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้ต่อไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ไพจิตร วราชิต

(นายไพจิตร วราชิต)

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ประธานคณะกรรมการสาธารณสุข

สำเนาถูกต้อง

สมชาย ตู้แก้ว

(นายสมชาย ตู้แก้ว)

ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

เอกสารแนบ

๑. หลักสูตรอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ

โดย กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

หลักสูตรกรมอนามัย ๔๒๐ ชั่วโมง และ ๗๐ ชั่วโมง

ลำดับที่	เนื้อหาวิชา	หลักสูตร ๔๒๐ ชั่วโมง (๑๒ สัปดาห์)		หลักสูตร ๗๐ ชั่วโมง (๒ สัปดาห์)	
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑.	ความจำเป็นของการดูแลผู้สูงอายุ	๔	-	๑	-
๒.	แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	๔	-	๑	-
๓.	โรคที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ	๗	๗	๒	๑
๔.	ภาวะวิกฤติกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	๘	๑๔	๒	๒
๕.	การช่วยเหลือผู้สูงอายุเบื้องต้น	๑๐	๑๔	๓	๒
๖.	การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เนื่องจากความชราภาพ ที่มีปัญหา				
	- ระบบทางเดินอาหาร	๔	๗	๑	๒
	- ระบบทางเดินหายใจ	๔	๗	๑	๒
	- ระบบขับถ่าย	๔	๗	๑	๒
	- ระบบอวัยวะสืบพันธุ์	๔	๕	๑	๑
๗.	การเฝ้าระวังในวัยสูงอายุ	๗	-	๒	-
๘.	การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ				
	- การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	๔	๓	๒	๑
	- อาหารและโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุ	๔	๓	๒	๑
	- การดูแลสุขภาพช่องปาก	๔	๓	๒	๑
๙.	สุขภาพจิตกับผู้สูงอายุ/การดูแลตนเองเพื่อคลายเครียด	๗	๑๔	๓	๒
๑๐.	การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	๔	-	๑	-
๑๑.	ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ	๖	๑๔	๑	๑
๑๒.	สิทธิผู้สูงอายุตามรัฐธรรมนูญ/กฎหมายแรงงานที่ควรรู้	๘	-	๑	-
๑๓.	บทบาทและจริยธรรมของผู้ดูแลผู้สูงอายุ	๔	๓	๑	-
๑๔.	การจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ	๔	๗	๑	๑
๑๕.	เสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษ	๕	๕	-	-
๑๖.	เสริมทักษะด้านคอมพิวเตอร์	๕	๕	-	-
๑๗.	การฝึกปฏิบัติงาน				
	- ในสถานบริการ	-	๙๐	-	๑๐
	- ในชุมชน	-	๙๐	-	๑๐
๑๘.	การวัดและประเมินผล	๔	๗	๑	๑
รวม		๑๑๕	๓๐๕	๓๐	๔๐

๒. หลักสูตรการฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุในสถานศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

โครงสร้างหลักสูตร (๔๒๐ ชั่วโมง)

ลำดับที่	หัวข้อวิชา	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)
ก. ภาคทฤษฎี (๓๐๐ ชั่วโมง)			
๑.	หลักการดูแลผู้สูงอายุ	๔๑	๙
๒.	จิตวิทยาผู้สูงอายุ	๔๐	-
๓.	กิจกรรมและนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ	๑๐	๓๐
๔.	อาหารสำหรับผู้สูงอายุ	๓๐	๔๕
๕.	การทำความสะอาด เก็บและรักษาอุปกรณ์เครื่องใช้ ภายในบ้านและบริเวณบ้าน	๗	๒๓
๖.	การใช้ภาษาไทยและอังกฤษ	๑๑	๑๙
๗.	บทบาทและจรรยาของผู้ดูแลผู้สูงอายุ	๑๘	-
๘.	สุขศึกษา	๖	๖
๙.	กฎหมายแรงงานที่ควรรู้	๕	-
ข. การฝึกภาคปฏิบัติการดูแลผู้สูงอายุ (๑๒๐ ชั่วโมง)			
๑๐.	ดูงานและฝึกปฏิบัติการดูแลผู้สูงอายุในสถาน ประกอบการทุกรายวิชาที่เรียนมาแล้ว	-	๑๒๐
รวม		๑๖๘	๒๕๒

๓. หลักสูตรพัฒนาฝีมือแรงงาน สาขาผู้ดูแลผู้สูงอายุ
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน

โครงสร้างหลักสูตร (๔๒๐ ชั่วโมง)

ลำดับที่	หัวข้อวิชา	ภาคทฤษฎี (ชั่วโมง)	ภาคปฏิบัติ (ชั่วโมง)
	หมวดความรู้ความสามารถพื้นฐาน (๘๔ ชั่วโมง)		
๑.	กิจกรรมสร้างเสริมนิสัยในการทำงาน	-	๑๔
๒.	ความปลอดภัยในการทำงาน	๗	-
๓.	จิตวิทยาทั่วไป	๑๔	-
๔.	การปฐมพยาบาลเบื้องต้น	๗	๒๘
๕.	กฎหมายเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ	๑๔	-
	หมวดความรู้ความสามารถหลัก (๒๕๙ ชั่วโมง)		
๑.	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ	๑๔	๒๑
๒.	งานพื้นฐานในการบริหารผู้สูงอายุ	๑๔	๓๕
๓.	การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ	๑๔	๓๕
๔.	อาหารและโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุ	๑๔	๓๕
๕.	นันทนาการและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ	๑๔	๓๕
๖.	การปฏิบัติตนในอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ	๗	๑๔
๗.	การวัดและประเมินผล	๑	๖
	รวม	๑๒๐	๒๒๓
	หมวดความรู้ความสามารถเสริม (๗๗ ชั่วโมง)		
๑.	คอมพิวเตอร์เบื้องต้น	๗	๑๔
๒.	ภาษาอังกฤษในการทำงาน	๑๔	๒๑
๓.	การประกอบธุรกิจส่วนตัว	๒๑	-
	รวม	๔๒	๓๕
	รวมทั้งสิ้น	๔๒๐ ชั่วโมง	

หมายเหตุ เมื่อผู้รับการฝึกผ่านการประเมินผลจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค/ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานแล้ว จะได้รับการฝึกงานในสถานประกอบการอีกเป็นเวลา ๑ เดือน